

Hof van Cassatie

LIBERCAS

7/8 - 2024

AANNEMING VAN WERK

- Aannemingsovereenkomst - Bewijs

Een aannemingsovereenkomst in de zin van de artikelen 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek kan worden bewezen door het gedrag van een van de partijen.

- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1779, 3°, en 1787 Oud Burgerlijk Wetboek

5 december 2022

C.22.0134.N

[**ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.5**](#)

AC nr. ...

- Beroepsbekwaamheid - Voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Rechtstreeks verband met het optrekken, herstellen of slopen van een gebouw - Gebouw - Begrip - Onroerend goed van duurzaam materiaal - Onroerend goed

Aangezien het koninklijk besluit van 29 januari 2007 niet bepaalt wat wordt verstaan onder een onroerend goed in de zin van artikel 2, § 1, moet dit begrip worden verstaan in de betekenis die het gemeen recht eraan geeft; gronderven en gebouwen zijn onroerend uit hun aard; hiermee moeten de voorwerpen worden gelijkgesteld die duurzaam en gewoonlijk ermee verenigd of erin geïntegreerd zijn.

- Artt. 1 en 2, § 1 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming
- Art. 518 Oud Burgerlijk Wetboek

14 november 2022

C.22.0152.F

[**ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.2**](#)

AC nr. ...

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING

- Gezag over het minderjarig slachtoffer - Feitelijke omstandigheden - Beoordeling

Het in artikel 377, eerste lid, derde gedachtestreepje van het Strafwetboek bedoelde gezag over het slachtoffer van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid vereist niet dat dit gezag wordt uitgeoefend krachtens een wettelijke bevoegdheid, maar het kan ook voortvloeien uit feitelijke omstandigheden; de rechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan van vermeld gezag (1) ; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Cass. 24 mei 1954, AC 1954, 623. Zie D. MERCKX, "Verkrachting. De verzwarende omstandigheden", in Comm. Sr., Kluwer, 2004, 19-22; A. DE NAUW en K. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, 249-251.

- Art. 377 Strafwetboek

4 mei 2021

P.21.0041.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1

AC nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST

BIJZONDERE AANSPRAKELIJKHEID

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Compensatieverplichting

Niemand kan gehouden zijn tot compensatie van een abnormale burenhinder tenzij die hinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend (1). (1) Cass. 12 maart 1999, AR C.98.0026.N, AC 1999, nr. 149.

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

18 februari 2022 C.21.0366.F [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.1](#) AC nr. ...

HERSTELPLICHT

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

Een zaak is gebrekkig wanneer ze een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 671.

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

24 oktober 2022 C.20.0580.F [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.3](#) AC nr. ...

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Toezicht door het Hof van Cassatie

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van het gebrek van de zaak, voor zover hij het wettelijk begrip "gebrek" niet miskent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 671.

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

24 oktober 2022 C.20.0580.F [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.3](#) AC nr. ...

OORZAAK

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Bewijslast

De eiser tot schadevergoeding moet het oorzakelijk verband aantonen tussen de fout en de schade zoals deze zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

14 november 2022 C.22.0092.F [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.5](#) AC nr. ...

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Toezicht van het Hof van Cassatie

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade veronderstelt dat de schade, zonder de fout, niet had kunnen ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan; de rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij al dan niet het bestaan van een oorzakelijk verband afleidt tussen de fout en de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

14 november 2022 C.22.0092.F [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.5](#) AC nr. ...

Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Beoordeling door de rechter - Bewijs

De eiser tot schadevergoeding kan volstaan met het aantonen van de waarschijnlijkheid van de feiten waaruit de rechter al dan niet het bestaan van een oorzakelijk verband afleidt tussen de fout en de schade, hetzij wanneer het gaat om negatieve feiten, hetzij wanneer het gaat om positieve feiten waarvan het, vanwege de aard zelf van de te bewijzen feiten, niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te verlangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

- Artt. 8.5 en 8.6 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs
- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

14 november 2022

C.22.0092.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.5](#)

AC nr. ...

SCHADE

Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Vergoeding - Voorwerp

Degene door wiens fout een ander schade is berokkend, moet die vergoeden en de getroffene heeft recht op de volledige vergoeding van de schade die hij heeft geleden (1). (1) Cass. 16 april 2015, AR C.13.0305.F, AC 2015, nr. 254, met concl. van advocaat-generaal Werquin op datum in Pas.

14 november 2022

C.22.0141.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.3](#)

AC nr. ...

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze

De rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 10.

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

14 november 2022

C.22.0141.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.3](#)

AC nr. ...

AFSTAMMING

- In Frankrijk opgemaakte authentieke akte tot vaststelling van het vaderschap ten aanzien van een kind - Geen toestemming van het kind vereist - Verblijfplaats van het kind in België - Erkenning van de authentieke akte in de Belgische rechtsorde

Wanneer het recht van de staat waarvan een onderdaan een kind erkent de toestemming van dat kind niet vereist, blijft de geldigheid van de authentieke akte van erkenning in die staat afhankelijk van die toestemming indien het recht van de staat op wiens grondgebied het kind op het tijdstip van de erkenning zijn gewone verblijfplaats heeft, die toestemming vereist.

- Artt. 27, § 1, en 62, § 1, eerste en tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

13 oktober 2022

C.21.0382.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.7

AC nr. ...

AFSTAND VAN RECHT

- Huur van goederen - Huishuur - Dwingende bepalingen - Nietigheid - Afstand van recht

Hoewel stilzwijgend afstand kan worden gedaan van het recht om zich te beroepen op de nietigheid van een handeling die door een medecontractant is gesteld in strijd met de dwingende wettelijke bepalingen die een partij een verplichting opleggen met het oog op de bescherming van de belangen van een andere partij, is die stilzwijgende afstand enkel mogelijk op voorwaarde dat hij kan worden afgeleid uit feiten waaruit met zekerheid blijkt dat de tweede partij afstand heeft willen doen van haar recht om zich op de nietigheid te beroepen en dat zij bijgevolg van de nietigheidsgrond op de hoogte was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

14 november 2022

C.22.0144.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6](#)

AC nr. ...

- Afstand van recht

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk afstand van een recht strikt moet worden uitgelegd en niet wordt vermoed, kan die afstand enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

14 november 2022

C.22.0144.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6](#)

AC nr. ...

- Bevoegdheid van de rechter - Toezicht van het Hof van Cassatie

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij de mogelijke afstand van een recht afleidt, gaat het Hof van Cassatie na of de rechter zijn beslissing wettig uit de door hem vastgestelde feiten heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

14 november 2022

C.22.0144.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6](#)

AC nr. ...

ARBEID

ARBEIDSTIJDEN EN RUSTTIJDEN

Arbeidstijden en rusttijden - Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Periodes van thuiswachtdienst - Vergoeding

Artikel 2 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet aldus worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht om de vergoeding voor periodes van thuiswachtdienst vast te stellen naargelang die periodes voorafgaandelijk zijn aangemerkt als "arbeidstijd" dan wel als "rusttijd" (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 721.

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

15 november 2021

S.20.0092.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1](#)

AC nr. ...

Arbeidstijden en rusttijden - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding - Gemeente

De artikelen 39 en 40 van het organiek reglement dat van toepassing is op het brandweerpersoneel van de Stad Nijvel voorzien in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die worden aangeduid als prestaties, interventie, oefening, theorie, wachtdienst in de kazerne, administratieve prestaties, preventieopdrachten, prestaties in geval van oproep of thuiswachtdiensten wanneer het om de officieren en de adjudant gaat; ze regelen het loon niet dat voor elke periode wordt betaald die voor de brandweervrijwilligers arbeidstijd vormt; aangezien die bepalingen niet de vergoeding bepalen van de als arbeidstijd geldende thuiswachtdiensten van vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn, volgt hieruit niet dat die thuiswachtdiensten overeenkomstig de artikelen 39, 1°, en 40, punt 1, van het organiek reglement worden vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 721.

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

15 november 2021

S.20.0092.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1](#)

AC nr. ...

ARCHITECT (AANSPRAKELIJKHEID) [ZIE: 198 HUUR VAN

- Levering van een uitvoeringsontwerp - Controleopdracht - Ontheffing door de bouwheer - Verplichting om het openbaar bestuur dat de bouwtoelating heeft afgeleverd in kennis te stellen - Verplichting om Raad van de Orde in kennis te stellen

De architect die na het afleveren van een uitvoeringsontwerp door de bouwheer van de controleopdracht wordt ontheven, moet alleen het openbaar bestuur dat de bouwtoelating heeft afgeleverd en zijn Raad van de Orde in kennis stellen van het feit dat hij van die opdracht is ontheven.

- Art. 21 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983

- Art. 4 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

18 februari 2022

C.18.0482.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.6

AC nr. ...

BELAGING

- Pesterijen - Zaak die verplicht aan het openbaar ministerie moet worden meegedeeld - Beslissing van het openbaar ministerie om geen advies te verlenen

Wanneer het openbaar ministerie een zaak behandelt die hem verplicht moet worden meegedeeld, kan het beslissen om geen advies te verlenen wanneer het zulks dienstig acht en in dat geval is voldaan aan de op straffe van nietigheid voorgeschreven verplichting tot mededeling; de brief van het openbaar ministerie aan de griffie van het arbeidshof waarin het erop wijst dat, "aangezien de zaak niet verplicht moet worden meegedeeld", het geen advies zou verlenen, vormt niet, wanneer de zaak verplicht moet worden meegedeeld, de beslissing van het openbaar ministerie die bedoeld wordt in artikel 764, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 672.

- Artt. 578, 11° en 764, eerste lid, 10° en derde lid Gerechtelijk Wetboek

24 oktober 2022

S.22.0003.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.2

AC nr. ...

BEROEPSGEHEIM

- Schending - Begrip - Tijdstip waarop het misdrijf is voltrokken - Vergeefse poging tot bekendmaking - (Niet-) Strafbaar karakter

De door artikel 458 Strafwetboek bestrafte daad bestaat erin opzettelijk, buiten de gevallen waarin de bekendmaking verplicht of toegestaan is, een geheim bekend te maken waarvan de drager uit hoofde van zijn staat of beroep kennis heeft, terwijl hij weet of dient te weten dat de bekendmaking ervan bij wet verboden is; ongeacht de wijze of de drager waarop het geheim wordt bekendgemaakt, is de bekendmaking voltrokken zodra de door het geheim gedekte gegevens ter kennis zijn gebracht van de persoon aan wie de dader deze heeft willen bekendmaken, terwijl hij daartoe niet het recht had; er is dus geen sprake van een strafbare bekendmaking wanneer de bekendmaking is mislukt, zelfs om redenen buiten de wil van de dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 477.

- Art. 458 Strafwetboek

29 juni 2022

P.22.0353.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3

AC nr. ...

BESLAG

GEDWONGEN TENUITVOERLEGGING

Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerbare titel - Vaststaande en zekere zaken - Titel die gedeeltelijk hieraan voldoet

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van de vorderingen betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging, beoordeelt de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging; hij dient, gelet op de door de partijen aangevoerde elementen, te onderzoeken of de schuldvordering die uit de uitvoerbare titel blijkt, niet is tenietgegaan na het ontstaan van de titel, in welk geval deze niet meer actueel is en de tenuitvoerlegging, mogelijk ten dele, onrechtmatig zou zijn; hij dient de becijfering te onderzoeken van de schuldvordering waarvan de tenuitvoerlegging wordt nagestreefd en de ter zake gerezen betwistingen te beslechten, desgevallend na interpretatie van de titel, waartoe hij krachtens artikel 793, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bevoegd is; beantwoordt de uitvoerbare titel aldus slechts ten dele aan de voorwaarde van artikel 1494, dan beperkt de beslagrechter de tenuitvoerlegging tot dat gedeelte (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0517.N, AC 2019, nr. 373.

- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 793, tweede lid, 1395, eerste lid en 1498 Gerechtelijk Wetboek

5 december 2022

C.22.0016.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.2

AC nr. ...

BEVOEGDHEID EN AANLEG

STRAFZAKEN

Strafzaken - Bevoegdheid - Strafgerecht - Persoonlijke bevoegdheid - Minderjarig op het ogenblik van de feiten - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgte persoon - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

De strafgerechten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een in verdenking gestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

16 februari 2022

P.21.1153.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2

AC nr. ...

BEWIJS

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Draagwijdte - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Oorzakelijk verband

De eiser tot schadevergoeding kan volstaan met het aantonen van de waarschijnlijkheid van de feiten waaruit de rechter al dan niet het bestaan van een oorzakelijk verband afleidt tussen de fout en de schade, hetzij wanneer het gaat om negatieve feiten, hetzij wanneer het gaat om positieve feiten waarvan het, vanwege de aard zelf van de te bewijzen feiten, niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te verlangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 725.

- Artt. 8.5 en 8.6 Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

14 november 2022

C.22.0092.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.5

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Concrete omstandigheden van de zaak - Ernstige redenen die de afwezigheid van een getuige à charge op de rechtszitting verantwoorden - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien de beslissing dat het niet-horen van een getuige à charge het recht van een beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, niet miskent, op beslissende wijze is gesteund op een toetsing aan het eerste en het tweede criterium in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, moet de rechter niet noodzakelijk melding maken van een toetsing aan het derde criterium van de compenserende factoren.

4 mei 2021

P.21.0081.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5

AC nr. ...

Strafzaken - Algemeen - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht - Recht op een eerlijk proces

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.20.1325.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs wordt voorgelegd tijdens een openbare terechtzitting en de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de terechtzitting van een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd zal beoordelen aan de hand van drie criteria, en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald en (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de beoordeling van het ene criterium kan de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen (1). (1) Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, RO.4, T. Strafr. 2017, 207 en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14

juni 2016, Riahi t/België, §27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non vérifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-287; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

4 mei 2021

P.21.0081.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Rechtsgevolgen die door de rechter uit een stuk worden afgeleid - Medisch stuk - (Geen) verplichting om het advies van een deskundige te vragen

Enkel de rechter is bevoegd om rechtsgevolgen af te leiden uit het onderzoek van een stuk waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; met het oog hierop verplicht geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel hem, in de regel, om dit stuk, zelfs als het om een medisch stuk gaat, eerst voor advies aan een gerechtsdeskundige voor te leggen.

16 februari 2022

P.21.0899.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Verval van de strafvordering - Beoordeling van de burgerlijke aansprakelijkheid - Verzoek tot het horen ter terechtzitting van belastende getuigen - Beoordeling

Wanneer een beklaagde verzoekt om ter rechtszitting een getuige te horen die tijdens het vooronderzoek een voor hem belastende verklaring heeft afgelegd, moet de rechter dat verzoek enkel beoordelen in het licht van de drie toetsingscriteria die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft ontwikkeld om getuigen à charge (niet) ter rechtszitting te horen wanneer hij zich uitspreekt over de gegrondheid van de strafvordering; dat is niet het geval wanneer de strafrechter, na de vaststelling van het verval van de strafvordering, enkel nog gelast blijft met de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering en dus enkel nog moet uitmaken of de beklaagde een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd waarvoor hij aanvankelijk is vervolgd en of de gevorderde schade daaruit voortvloeit; in dat geval oordeelt de rechter onaantastbaar of het voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

4 mei 2021

P.21.0101.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0081.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5

AC nr. ...

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

- Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beoordeling van de burgerlijke vordering na verval van de strafvordering - Verzoek tot het horen van belastende getuigen - Beoordeling

Wanneer een beklaagde verzoekt om ter rechtszitting een getuige te horen die tijdens het vooronderzoek een voor hem belastende verklaring heeft afgelegd, moet de rechter dat verzoek enkel beoordelen in het licht van de drie toetsingscriteria die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft ontwikkeld om getuigen à charge (niet) ter rechtszitting te horen wanneer hij zich uitspreekt over de gegrondheid van de strafvordering; dat is niet het geval wanneer de strafrechter, na de vaststelling van het verval van de strafvordering, enkel nog gelast blijft met de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering en dus enkel nog moet uitmaken of de beklaagde een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd waarvoor hij aanvankelijk is vervolgd en of de gevorderde schade daaruit voortvloeit; in dat geval oordeelt de rechter onaantastbaar of het voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

4 mei 2021

P.21.0101.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6](#)

AC nr. ...

- Gelijkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

Uit de oude artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1) volgt dat alle goederen van de schuldenaar strekken tot voldoening van zijn schulden, met inbegrip van die welke hij op een later tijdstip zou verkrijgen, en dat in dat opzicht alle schuldeisers gelijk worden behandeld, tenzij de wet in een reden van voorrang zou voorzien; geen enkele wettelijke bepaling vestigt op de geldsommen die in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent worden verbeurdverklaard een voorrecht waardoor die geldsommen bij voorrang aan het slachtoffer van het misdrijf zouden moeten worden toegewezen (2). (1) Artt. 7 en 8 Hypotheekwet, Oud Burgerlijk Wetboek, boek III, dl. XVIII, opgeheven door art. 29, 4°, van de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, in werking getreden op 1 september 2021. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

- Art. 43bis Strafwetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

15 september 2021

P.20.1045.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.11](#)

AC nr. ...

18/ 92

- *Gerechtelijk onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht - Recht op een eerlijk proces*

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.20.1325.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7](#)

AC nr. ...

- *Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Gerechtelijk onderzoek geopend door burgerlijke partijstelling - Beslissing tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep*

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het onderzoek werd ingeleid door de burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter en de raadkamer oordeelt dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, of dat tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, de burgerlijke partij wordt veroordeeld tot het aan de inverdenkinggestelde betalen van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; overeenkomstig artikel 1 Tarief Rechtsplegingsvergoeding is deze voor elke aanleg verschuldigd; noch uit de voormelde bepalingen noch uit eender welke andere bepaling kan worden afgeleid dat, in een dergelijk geval, de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep afhankelijk is gesteld van het instellen van een vordering tot toekenning van die rechtsplegingsvergoeding voor de raadkamer.

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

16 februari 2022

P.21.1213.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.4](#)

AC nr. ...

- *Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijke partijstelling namens de overgenomen vennootschap vóór de openbaarmaking van de akte van overname - Tegenstelbaarheid van de overname aan de onderzoeksrechter en aan personen tegen wie de vennootschap klacht indient*

Derden in de zin van artikelen 76, eerste lid en tweede lid en 683, eerste lid Wetboek van Vennootschappen zijn zij die met de vennootschap wegens haar bestaan hebben gehandeld; deze wetsbepalingen beschermen immers de derden die met de vennootschap of met haar organen plegen te handelen en voor wie de openbaar te maken akten om die reden relevant zijn; degene waartegen de vennootschap een klacht met burgerlijke partijstelling indient, is geen derde in de zin van die bepalingen; hetzelfde geldt voor de onderzoeksrechter waarbij de klacht wordt ingediend; de rechtsband waarin de vennootschap die personen met haar klacht betreft, steunt immers op een beweerde onrechtmatige daad of op de wet en is dus onvrijwillig; bijgevolg zijn alle bestaande akten en gegevens van de vennootschap hen onmiddellijk tegenstelbaar; die wetsuitlegging ontzegt aan de verkrijgende vennootschap niet het recht op toegang tot de rechter in de periode tussen de fusie en de bekendmaking ervan; de fusie kan immers worden vermeld bij de klacht met burgerlijke partijstelling, zodat belanghebbenden daarvan kennis kunnen nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 76, eerste en tweede lid, en 683, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.20.1325.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7

AC nr. ...

CASSATIE

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Cumulatie van de gevangenisstraffen en werkstraffen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, derde lid Strafwetboek

14 september 2022

P.22.1016.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.7](#)

AC nr. ...

VORDERINGEN TOT Vernietiging. CASSATIEBEROEP IN HET BELANG VAN DE WET

Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Cumulatie van de gevangenisstraffen en werkstraffen - Vernietiging

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, derde lid Strafwetboek

14 september 2022

P.22.1016.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.7](#)

AC nr. ...

CASSATIEBEROEP

STRAFZAKEN

Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Allerlei - Stedenbouw - Schending van het BWRO - "Non bis in idem" - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering in strikte zin - Beslissing over de herstellvordering - Cassatieberoep van de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Ontvankelijkheid

De beslissing, inzake de telastleggingen van schending van de artikelen 98, § 1, 300, 1° en 2°, en 306 BWRO, dat de strafvordering niet ontvankelijk is omdat de daarin bedoelde feiten reeds zijn bestraft door gemeentebelastingen die tegen de verweerder werden ingekohierd in zijn hoedanigheid van eigenaar van verblijven die in zijn pand zijn ingericht en die als overtallig, ongezond of onbewoonbaar zijn gekwalificeerd, wordt gewezen op de strafvordering in strikte zin en niet op de vordering tot schadevergoeding; de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft bijgevolg niet de hoedanigheid om die beslissing aan het Hof voor te leggen; in dergelijke gevallen heeft hij daarentegen wel de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beslissing over de herstellvordering (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2022, nr. 537.

- Artt. 98, § 1, 300, 1° en 2°, 306 en 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

14 september 2022

P.22.0398.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Voorlopige hechtenis - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Beschikking van de onderzoeksrechter die de opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden beveelt

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de onderzoeksrechter jegens de eiser-inverdenkinggestelde een beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden heeft gewezen, stelt het Hof vast dat het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Voir Cass. 1er avril 2020, RG P.20.0332.F, Pas. 2020, n° 224 ; Cass. 21 décembre 2005, RG P.05.1621.F, Pas. 2005, n° 687. In casu, c'est à l'audience même de la Cour que le conseil du demandeur a déposé lesdites pièces.

- Artt. 25, § 2, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

14 september 2022

P.22.1165.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.18](#)

AC nr. ...

CASSATIEMIDDELEN

STRAFZAKEN

Strafzaken - Te voegen stukken - Verjaring van de strafvordering - Stuiting - Bevel tot dagvaarding van de beklaagde - Proces-verbaal van de rechtszitting - Betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde - Akten niet gevoegd aan het strafdossier

Het Hof kan het bevel tot dagvaarding van de beklaagde, het proces-verbaal van de rechtszitting bij verstek en de betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde niet in aanmerking nemen als daden die de verjaring van de strafvordering stuiten of schorsen, wanneer deze stukken niet aan het dossier zijn toegevoegd en de voeging ervan niet kan worden voorzien (1). (1) M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 232–233.

- Artt. 21 tot en met 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.21.0093.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.13

AC nr. ...

DEELNEMING AAN MISDRIJVEN [ZIE: 276/08 MISDRIJF]

- In het buitenland gepleegd wanbedrijf - Mededader is vreemdeling - Rechtsmacht van de Belgische strafrechter - Vervolging wegens samenhangende feiten gepleegd in België

De mogelijkheid tot vervolging van een in het buitenland gepleegd misdrijf in België houdt geen verband met de bevoegdheid van de strafrechter, maar wel met de ontvankelijkheid van de strafvordering; een vreemdeling kan in België niet worden vervolgd als mededader of medeplichtige aan een wanbedrijf gepleegd in het buitenland (1), de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering voor dat wanbedrijf vormt geen beletsel voor de strafvordering ingesteld tegen de vreemdeling voor samenhangende feiten van mededaderschap aan strafbare feiten gepleegd in België. (1) B. SPRIET, "Strafbare deelneming aan in het buitenland gepleegde misdrijven", RW 1990-91, 55-57; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 171.

- Artt. 7 en 11 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3, 4; 66 en 67 Strafwetboek

4 mei 2021

P.21.0148.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.9

AC nr. ...

DESKUNDIGENONDERZOEK

- Strafzaken - Rechtsgevolgen die door de rechter uit een stuk worden afgeleid - Medisch stuk - (Geen) verplichting om het advies van een deskundige te vragen

Enkel de rechter is bevoegd om rechtsgevolgen af te leiden uit het onderzoek van een stuk waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren; met het oog hierop verplicht geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel hem, in de regel, om dit stuk, zelfs als het om een medisch stuk gaat, eerst voor advies aan een gerechtsdeskundige voor te leggen.

16 februari 2022

P.21.0899.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.5

AC nr. ...

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED

ECHTSCHIEDINGSPROCEDURE

Echtscheidingsprocedure - Echtscheiding door onderlinge toestemming - Kinderalimentatie - Bepaling - Wijze ambtshalve door de rechter gekozen - Recht van verdediging

De familierechter die tot beslechting van een geschil over kinderalimentatie ambtshalve toepassing maakt van een rekenmethode, met concretisering van de gewone en de buitengewone kinderkosten, steunt daarom niet op persoonlijke kennis en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het recht van verdediging (1).

(1) Zie Cass. 16 april 2004, AR C.02.0504.N, AC 2004, nr. 199.

- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek

5 december 2022

C.21.0504.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.6

AC nr. ...

EUROPESE UNIE

VERDRAGSBEPALINGEN

Verdragsbepalingen - Algemeen - Richtlijn 2003/88/EG van het Europese Parlement en de Raad van 4 november 2003 - Periodes van thuiswachtdienst - Vergoeding

Artikel 2 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 moet aldus worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht om de vergoeding voor periodes van thuiswachtdienst vast te stellen naargelang die periodes voorafgaandelijk zijn aangemerkt als "arbeidstijd" dan wel als "rusttijd" (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2021, nr. 721.

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

15 november 2021

S.20.0092.F

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1

AC nr. ...

EXTERRITORIALITEIT

- Mededader is vreemdeling - Rechtsmacht van de Belgische strafrechter - Vervolging wegens samenhangende feiten gepleegd in België - Strafzaken - In het buitenland gepleegd wanbedrijf

De mogelijkheid tot vervolging van een in het buitenland gepleegd misdrijf in België houdt geen verband met de bevoegdheid van de strafrechter, maar wel met de ontvankelijkheid van de strafvordering; een vreemdeling kan in België niet worden vervolgd als mededader of medeplichtige aan een wanbedrijf gepleegd in het buitenland (1), de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering voor dat wanbedrijf vormt geen beletsel voor de strafvordering ingesteld tegen de vreemdeling voor samenhangende feiten van mededaderschap aan strafbare feiten gepleegd in België. (1) B. SPRIET, "Strafbare deelneming aan in het buitenland gepleegde misdrijven", RW 1990-91, 55-57; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 171.

- Artt. 7 en 11 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Artt. 3, 4; 66 en 67 Strafwetboek

4 mei 2021

P.21.0148.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.9

AC nr. ...

FRAUDE

- *Begrip*

Elk bedrog of elke oneerlijkheid bij de opmaak van het bod, met het opzet de pachter te verhinderen zijn recht van voorkoop uit te oefenen, volstaat om dit als bedrog aan te merken, ongeacht de bedoelingen van de verpachter (1). (1) Zie Cass. 21 april 2016, AR C.14.0407.N, AC 2016, nr. 272.

- Artt. 47 en 50, derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

22 april 2022

C.21.0438.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220422.1F.3

AC nr. ...

GEESTESZIEKE

- Staat van verkwisting - Bijstandsmaatregel - Aanstelling van een bewindvoerder - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Niet-ontvankelijkheid

Het bestreden arrest dat de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep afleidt uit het feit dat de handeling enkel en alleen door de beschermde persoon is gesteld, zonder vast te stellen dat zijzelf of haar bewindvoerder de nietigheid ervan aanvoert, schendt artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek.

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

13 oktober 2022

C.21.0300.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.5](#)

AC nr. ...

- Staat van verkwisting - Bijstandsmaatregel - Aanstelling van een bewindvoerder - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Ontvankelijkheid

Uit artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat het hoger beroep dat door de beschermde persoon is ingesteld in strijd met zijn onbekwaamheid ten aanzien van zijn goederen, in de regel ontvankelijk is.

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

13 oktober 2022

C.21.0300.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.5](#)

AC nr. ...

GEMEENTE

- Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding

De artikelen 39 en 40 van het organiek reglement dat van toepassing is op het brandweerpersoneel van de Stad Nijvel voorzien in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die worden aangeduid als prestaties, interventie, oefening, theorie, wachtdienst in de kazerne, administratieve prestaties, preventieopdrachten, prestaties in geval van oproep of thuiswachtdiensten wanneer het om de officieren en de adjudant gaat; ze regelen het loon niet dat voor elke periode wordt betaald die voor de brandweervrijwilligers arbeidstijd vormt; aangezien die bepalingen niet de vergoeding bepalen van de als arbeidstijd geldende thuiswachtdiensten van vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn, volgt hieruit niet dat die thuiswachtdiensten overeenkomstig de artikelen 39, 1°, en 40, punt 1, van het organiek reglement worden vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 721.

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

15 november 2021

S.20.0092.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1](#)

AC nr. ...

- Werk - Arbeidstijden en rusttijden - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding

De artikelen 39 en 40 van het organiek reglement dat van toepassing is op het brandweerpersoneel van de Stad Nijvel voorzien in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die worden aangeduid als prestaties, interventie, oefening, theorie, wachtdienst in de kazerne, administratieve prestaties, preventieopdrachten, prestaties in geval van oproep of thuiswachtdiensten wanneer het om de officieren en de adjudant gaat; ze regelen het loon niet dat voor elke periode wordt betaald die voor de brandweervrijwilligers arbeidstijd vormt; aangezien die bepalingen niet de vergoeding bepalen van de als arbeidstijd geldende thuiswachtdiensten van vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn, volgt hieruit niet dat die thuiswachtdiensten overeenkomstig de artikelen 39, 1°, en 40, punt 1, van het organiek reglement worden vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 721.

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

15 november 2021

S.20.0092.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1](#)

AC nr. ...

GRONDWET

GRONDWET 1994 (ART. 1 TOT 99)

Art. 58 - Parlementaire onschendbaarheid - Parlementslid - Beweringen - Toepassingsgebied van artikel 58 - Beoordeling - Rechter - Bevoegdheid

Het komt de rechter toe te beoordelen of de beweringen die een parlementslid uit over een persoon, alsook de beweringen die geen verband houden met problemen van algemene draagwijdte of deel uitmaken van het politieke debat, zijn uitgebracht in de uitoefening van zijn functie en derhalve onder het toepassingsgebied van artikel 58 Grondwet vallen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994

16 december 2022

C.21.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.11](#)

AC nr. ...

Art. 58 - Parlementaire onschendbaarheid - Vrijheid van meningsuiting - Artikel 10 EVRM en artikel 19 Grondwet

Artikel 58 Grondwet houdt geen beperking of uitzondering in op het recht op vrijheid van meningsuiting dat gewaarborgd wordt door artikel 10 EVRM en artikel 19 Grondwet, maar bekrachtigt integendeel het recht op vrijheid van meningsuiting van parlementsliden.

- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 19 en 58 De gecoördineerde Grondwet 1994

16 december 2022

C.21.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.11](#)

AC nr. ...

Art. 22 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure over het verblijf van minderjarigen - Aanwending voor de vonnisrechter in strafzaken

Het algemeen opzet van de wet en de finaliteit van de in dat kader bevolen onderzoeken, die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, sluiten uit dat stukken van procedures bij de jeugdrechtbank over dat maatschappelijk onderzoek in het kader van een strafvervolgning worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer zou vorderen; dat verbod geldt ook voor de stukken betreffende de onderzoeken en deskundigenonderzoeken die door andere rechters dan de jeugdrechter worden bevolen, zoals in het kader van een burgerlijke procedure betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag en het recht van verblijf van de minderjarigen (1) ; dat verbod vindt zijn oorsprong in het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid wordt beschermd door artikel 8.1 EVRM en artikel 22 Grondwet (2). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.18.0531.F, AC 2019, nr. 643; Cass. 20 oktober 2010, AR P.09.0529.F, AC 2010, nr. 614, R.D.P. 2011, 198 noot L. NOUWYNCK; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0807.F, AC 2005, nr. 519 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., N.C. 2006, 196 noot B. DE SMET, T.J.K. 2006, 325 noot L. DRESER; Antwerpen 2 maart 2016, T. Fam. 2017, 41 noot A. VERSTAPPEN Contra: Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0211.N, AC 2006, nr. 166. (2) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1188.F, AC 2019, nr. 105; Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 129; Cass. 12 mei 1999, AR P.99.0036.F, AC 1999, nr. 280, Antwerpen 21 januari 2009, RW 2009–10, 1053 noot B. DE SMET. Zie J. SMETS, Jeugdbeschermingsrecht, APR 1996, 526–528; B. DE SMET, Juridische aanpak van problemen rond opvoeding, Antwerpen, Intersentia, 2008, 35; J. CORINON, "Juridisering van de hulpverlening: het gebruik/misbruik van hulpverleningsdossiers bij vechtscheidingen", Jura Falc. 2013–14, 967–968; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Brugge, Die Keure, 2015, 481–482; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 302–303; A. VERSTAPPEN, "Het gebruik van stukken uit een jeugdbeschermingsprocedure betreffende de minderjarige in andere gerechtelijke procedures", T. Fam. 2017, 44–52.

- Artt. 721, 722, 725 en 872 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOGER BEROEP

BURGERLIJKE ZAKEN (HANDELSZAKEN EN SOCIALE ZAKEN INBEGREPEN)

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Vermelding in de motieven maar niet in het dictum van de conclusie

Het incidenteel hoger beroep is in beginsel aan geen andere vormvereisten onderworpen dan die welke gelden voor een conclusie, zodat een partij incidenteel hoger beroep kan instellen door een beslissing aan te vechten en de hervorming van het beroepen vonnis te vragen in de motieven van haar conclusie voor de appelrechter, ook al wordt in het dictum van deze conclusie geen hervorming van het beroepen vonnis gevraagd (1). (1) Cass. 6 september 2022, AR P.22.0601.N, AC 2022, nr. 510; Cass. 5 februari 2004, AR C.01.0372.N, AC 2004, nr. 59; Cass. 30 september 1996, AR S.95.0055.F, AC 1996, nr. 337.

- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

2 december 2022

C.22.0060.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221202.1N.3](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Principaal beroep - Geesteszieke - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Niet-ontvankelijkheid

Het bestreden arrest dat de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep afleidt uit het feit dat de handeling enkel en alleen door de beschermde persoon is gesteld, zonder vast te stellen dat zijzelf of haar bewindvoerder de nietigheid ervan aanvoert, schendt artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek.

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

13 oktober 2022

C.21.0300.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Principaal beroep - Geesteszieke - Staat van verkwisting - Bijstandsmaatregel - Aanstelling van een bewindvoerder - Onbekwaamheid om in rechte op te treden als eiser of verweerder zonder de bijstand van de bewindvoerder - Hoger beroep dat enkel en alleen door de beschermde persoon is ingesteld tegen een vonnis dat uitspraak doet over haar aansprakelijkheidsvordering - Ontvankelijkheid

Uit artikel 493, § 3, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat het hoger beroep dat door de beschermde persoon is ingesteld in strijd met zijn onbekwaamheid ten aanzien van zijn goederen, in de regel ontvankelijk is.

- Art. 493, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek

13 oktober 2022

C.21.0300.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.5

AC nr. ...

HUUR VAN GOEDEREN

HUISHUUR

Huishuur - Begrip - Aard van wetgeving - Dwingende bepalingen - Nietigheid - Afstand van recht

Hoewel stilzwijgend afstand kan worden gedaan van het recht om zich te beroepen op de nietigheid van een handeling die door een medecontractant is gesteld in strijd met de dwingende wettelijke bepalingen die een partij een verplichting opleggen met het oog op de bescherming van de belangen van een andere partij, is die stilzwijgende afstand enkel mogelijk op voorwaarde dat hij kan worden afgeleid uit feiten waaruit met zekerheid blijkt dat de tweede partij afstand heeft willen doen van haar recht om zich op de nietigheid te beroepen en dat zij bijgevolg van de nietigheidsgrond op de hoogte was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

14 november 2022

C.22.0144.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6](#)

AC nr. ...

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Brand van het gehuurde goed - Gezamenlijk houderschap van het gehuurde goed door de verhuurder en de huurder

Wanneer de verhuurder en de huurder samen het gehuurde goed onder zich hebben tijdens de gehele duur van de verhuring, kan de huurder niet worden verplicht om het gehuurde goed aan de verhuurder terug te geven maar enkel om het uitsluitende houderschap van de zaak aan de verhuurder over te laten; deze verplichting verantwoordt de toepassing van artikel 1733 Oud Burgerlijk Wetboek niet (1). (1) Cass. 12 maart 1999, AR C.98.0062.N, AC 1999, nr. 150.

18 februari 2022

C.21.0366.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.1](#)

AC nr. ...

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Brand van het gehuurde goed - Aansprakelijkheid van de huurder - Verantwoording

De huurder is aansprakelijk voor brand, tenzij hij bewijst dat de brand buiten zijn schuld is ontstaan aangezien de huurder de verplichting heeft om aan het einde van de huurovereenkomst de zaak terug te geven die hem is toevertrouwd.

- Art. 1733 Oud Burgerlijk Wetboek

18 februari 2022

C.21.0366.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.1](#)

AC nr. ...

PACHT

Pacht - Voorkooprecht - Bod - Fraude - Begrip

Elk bedrog of elke oneerlijkheid bij de opmaak van het bod, met het opzet de pachter te verhinderen zijn recht van voorkoop uit te oefenen, volstaat om dit als bedrog aan te merken, ongeacht de bedoelingen van de verpachter (1). (1) Zie Cass. 21 april 2016, AR C.14.0407.N, AC 2016, nr. 272.

- Artt. 47 en 50, derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

22 april 2022

C.21.0438.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220422.1F.3](#)

AC nr. ...

IMMUNITÉIT

- Parlementaire onderzoekscommissie - Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies - Voorzitter - Verklaringen - Inhoud

De artikelen 10.2 en 10.3 van het Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies staan er niet aan in de weg dat de voorzitter van de onderzoekscommissie in zijn hoedanigheid van voorzitter of in naam van de commissie verklaringen aflegt die verder reiken dan het verstrekken van objectieve informatie aangaande de werking en de agenda (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Artt. 10.2 en 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies

16 december 2022

C.21.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.11](#)

AC nr. ...

- Parlementaire onderzoekscommissie - Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies - Vergadering - Voorzitter - Verklaringen - Tijdstip

Artikel 10.3 van het Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies op grond waarvan de voorzitter meteen na de vergadering een verklaring aan de pers aflegt, sluit niet uit dat hij op een later tijdstip ook nog verklaringen kan afleggen in zijn hoedanigheid van voorzitter, dan wel in naam van de commissie (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies
- Art. 10.3 Reglement van orde voor de parlementaire onderzoekscommissies

16 december 2022

C.21.0448.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.11](#)

AC nr. ...

JEUGDBESCHERMING

- Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure over het verblijf van minderjarigen - Aanwending voor de vonnisrechter in strafzaken

Het algemeen opzet van de wet en de finaliteit van de in dat kader bevolen onderzoeken, die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, sluiten uit dat stukken van procedures bij de jeugdrechtbank over dat maatschappelijk onderzoek in het kader van een strafvervolgning worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer zou vorderen; dat verbod geldt ook voor de stukken betreffende de onderzoeken en deskundigenonderzoeken die door andere rechters dan de jeugdrechter worden bevolen, zoals in het kader van een burgerlijke procedure betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag en het recht van verblijf van de minderjarigen (1) ; dat verbod vindt zijn oorsprong in het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid wordt beschermd door artikel 8.1 EVRM en artikel 22 Grondwet (2). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.18.0531.F, AC 2019, nr. 643; Cass. 20 oktober 2010, AR P.09.0529.F, AC 2010, nr. 614, R.D.P. 2011, 198 noot L. NOUWYNCK; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0807.F, AC 2005, nr. 519 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., N.C. 2006, 196 noot B. DE SMET, T.J.K. 2006, 325 noot L. DRESER; Antwerpen 2 maart 2016, T. Fam. 2017, 41 noot A. VERSTAPPEN Contra: Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0211.N, AC 2006, nr. 166. (2) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1188.F, AC 2019, nr. 105; Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 129; Cass. 12 mei 1999, AR P.99.0036.F, AC 1999, nr. 280, Antwerpen 21 januari 2009, RW 2009–10, 1053 noot B. DE SMET. Zie J. SMETS, Jeugdbeschermingsrecht, APR 1996, 526–528; B. DE SMET, Juridische aanpak van problemen rond opvoeding, Antwerpen, Intersentia, 2008, 35; J. CORINON, "Juridisering van de hulpverlening: het gebruik/misbruik van hulpverleningsdossiers bij vechtscheidingen", Jura Falc. 2013–14, 967–968; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Brugge, Die Keure, 2015, 481–482; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 302–303; A. VERSTAPPEN, "Het gebruik van stukken uit een jeugdbeschermingsprocedure betreffende de minderjarige in andere gerechtelijke procedures", T. Fam. 2017, 44–52.

- Artt. 721, 722, 725 en 872 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0041.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1](#)

AC nr. ...

- Als misdrijf omschreven feit - Minderjarig op het ogenblik van de feiten - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgte persoon - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

De strafgerechten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een inverdenkinggestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

16 februari 2022

P.21.1153.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2

AC nr. ...

LASTGEVING

- Lastgevingsovereenkomst met een overgenomen vennootschap - Overdracht van de overeenkomst op de verkrijgende vennootschap - Rechtshandelingen gesteld na de fusie namens de overgenomen vennootschap - Geldigheid

Uit de artikelen 682, eerste lid, 1°, en 682, eerste lid, 3° Wetboek van Vennootschappen vloeit voort dat een lastgevingsovereenkomst die een nadien door een fusie ontbonden vennootschap sluit met een lasthebber vóór de fusie, van rechtswege overgaat op de verkrijgende vennootschap; uit die bepalingen vloeit echter niet voort dat een rechtshandeling gesteld door de lasthebber na de fusie in naam en voor rekening van de reeds ontbonden vennootschap steeds moet worden geacht te zijn verricht voor rekening van de verkrijgende vennootschap (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 682, eerste lid, 1° en 3° Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

4 mei 2021

P.20.1325.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7

AC nr. ...

LOON

RECHT OP LOON

Recht op loon - Gemeente - Inrichting van de Gemeentelijke brandweerdiensten - Brandweervrijwilligers - Officieren en adjudant - Opsomming van de verschillende categorieën van prestaties - Vaststelling van een verschillende vergoeding - Vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn - Periodes van thuiswachtdienst - Geen vaststelling van de vergoeding

De artikelen 39 en 40 van het organiek reglement dat van toepassing is op het brandweerpersoneel van de Stad Nijvel voorzien in een verschillende vergoeding voor verschillende categorieën van prestaties van de brandweervrijwilligers, die worden aangeduid als prestaties, interventie, oefening, theorie, wachtdienst in de kazerne, administratieve prestaties, preventieopdrachten, prestaties in geval van oproep of thuiswachtdiensten wanneer het om de officieren en de adjudant gaat; ze regelen het loon niet dat voor elke periode wordt betaald die voor de brandweervrijwilligers arbeidstijd vormt; aangezien die bepalingen niet de vergoeding bepalen van de als arbeidstijd geldende thuiswachtdiensten van vrijwillige brandweerlieden die geen officier of adjudant zijn, volgt hieruit niet dat die thuiswachtdiensten overeenkomstig de artikelen 39, 1°, en 40, punt 1, van het organiek reglement worden vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 721.

- Art. 2 Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003

15 november 2021

S.20.0092.F

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211115.3F.1

AC nr. ...

MACHTEN

RECHTERLIJKE MACHT

Rechterlijke macht - Grondwet 1994 (art. 1 tot 99) - Artikel 58 - Parlementaire onschendbaarheid - Parlements lid - Beweringen - Toepassingsgebied van artikel 58 - Beoordeling - Rechter - Bevoegdheid

Het komt de rechter toe te beoordelen of de beweringen die een parlements lid uit over een persoon, alsook de beweringen die geen verband houden met problemen van algemene draagwijdte of deel uitmaken van het politieke debat, zijn uitgebracht in de uitoefening van zijn functie en derhalve onder het toepassingsgebied van artikel 58 Grondwet vallen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 58 De gecoördineerde Grondwet 1994

16 december 2022

C.21.0448.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221216.1N.11

AC nr. ...

MINDER-VALIDEN

- Strafzaken - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgte persoon - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

De strafgerichten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een in verdenking gestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

16 februari 2022

P.21.1153.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2

AC nr. ...

MINNELIJKE SCHIKKING

- Voorstel van de Procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervalddag - Invloed op de schorsing van de verjaring van de strafvordering

Uit artikel 216bis, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat, bij overschrijding van de termijn bepaald door de procureur des Konings die een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, het beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering dat voortvloeit uit het voorstel van minnelijke schikking, verdwijnt; vanaf dat ogenblik heeft het openbaar ministerie opnieuw de mogelijkheid om de vervolging in te stellen; wanneer, bijgevolg, de procureur des Konings een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, leidt de niet-betaling van de geldsom op de vervalddag die door hem werd vastgesteld en niet werd verlengd, tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en tot het einde van de in het vierde lid van die bepaling bedoelde schorsing van de verjaring van de strafvordering (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0822.F, AC 2021, nr. 557, met concl. OM op datum in Pas. (impliciete maar zekere beslissing, gelet op die conclusie, waarin werd voorgesteld om het in de akte van cassatieberoep geformuleerde middel niet ambtshalve aan te voeren). In het licht van de ratio legis die in deze conclusie in herinnering wordt gebracht, hebben de appelrechters geoordeeld dat de vaststelling van niet-uitvoering van de minnelijke schikking het gevolg is van de niet-betaling van de schikkingen van 18 juli 2018, d.i. de vervalddag van de termijn die was toegekend door het voorstel van minnelijke schikking van 28 juni 2018, waarin aldus de datum wordt bepaald waarop de schorsing, bij niet-betaling, wordt beëindigd. Net als in de voorgaande zaak hebben de appelrechters hieraan toegevoegd dat, aangezien de verweerder, door zijn passiviteit, duidelijk heeft laten blijken dat hij niet op het voorstel van minnelijke schikking wenste in te gaan, het niet de bedoeling kan zijn dat het openbaar ministerie zou worden toegestaan de schorsingstermijn van de verjaring van de strafvordering eenzijdig en kunstmatig, ad nutum, te verlengen door de verzending van aanmaningen die bijkomende termijnen voor de betaling van de minnelijke schikking toekennen. Uit het voorgaande heeft ook het OM afgeleid dat de wetgever een dergelijke verlenging ad nutum van de schorsing door de werking van die aanmaningen niet heeft willen toestaan, wat in een extreem geval immers de onverjaarbaarheid van de telastlegging tot gevolg zou kunnen hebben. (M.N.B.)

- Art. 216bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

29 juni 2022

P.22.0688.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5

AC nr. ...

MISDRIJF

ALLERLEI

Allerlei - Beroepsgeheim - Schending - Begrip - Tijdstip waarop het misdrijf is voltrokken - Vergeefse poging tot bekendmaking - (Niet-) Strafbbaar karakter

De door artikel 458 Strafwetboek bestrafte daad bestaat erin opzettelijk, buiten de gevallen waarin de bekendmaking verplicht of toegestaan is, een geheim bekend te maken waarvan de drager uit hoofde van zijn staat of beroep kennis heeft, terwijl hij weet of dient te weten dat de bekendmaking ervan bij wet verboden is; ongeacht de wijze of de drager waarop het geheim wordt bekendgemaakt, is de bekendmaking voltrokken zodra de door het geheim gedekte gegevens ter kennis zijn gebracht van de persoon aan wie de dader deze heeft willen bekendmaken, terwijl hij daartoe niet het recht had; er is dus geen sprake van een strafbare bekendmaking wanneer de bekendmaking is mislukt, zelfs om redenen buiten de wil van de dader (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 477.

- Art. 458 Strafwetboek

29 juni 2022

P.22.0353.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3

AC nr. ...

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER

- Strafzaken - Recht van verdediging - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Feiten die zich over een lange periode uitstrekken

Uit art. 6.3.a EVRM volgt niet dat de verwijzingsbeschikking en de dagvaarding noodzakelijk het concrete feit moeten vermelden dat het voorwerp is van een telastlegging; de inlichtingen over het aan een beklaagde ten laste gelegde feit, die de redenen van de beschuldiging uitmaken, kunnen ook blijken uit de stukken van het strafdossier waarop de beschuldiging steunt en waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen (1); die regel geldt ook voor feiten die zich over een langere periode uitstrekken. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736 met concl. OM; Cass. 29 mei 2018, AR P18.0762.N, AC 2018, nr. 340; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 30 september 2014, AR P.14.0800.N, AC 2014, nr. 564; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 16 december 2009, AR P.09.1166.F, AC 2009, nr. 755; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 8 september 1987, AR nr. 1162, AC 1987-88, nr. 9; Cass. 12 oktober 1976, AC 1977, 78. Zie: L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, "De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde", NC 2008, 123; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, "Manuel de procédure pénale", Larcier, 2012, 36; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafprocesrecht, Die Keure, 2014, 201; R. DECLERCQ, "Beginselen van strafrechtspleging", Kluwer, 2014, 933; K. DE SCHEPPER, "De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging", NC 2015, 303-309.

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0041.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Persoonlijke bevoegdheid van het strafgerecht - Als misdrijf omschreven feit - Minderjarigheid op het tijdstip van de feiten - Vaststelling van de leeftijd van de vervolgte persoon - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

De strafgerichten zijn bevoegd om onaantastbaar in feite te beoordelen of de door een in verdenking gestelde of een beklaagde aangevoerde minderjarigheid vaststaat, zonder dat de wet op dit punt een bijzonder bewijsmiddel voorschrijft (1). (1) Cass. 4 maart 2010, AR P.10.0325.F, AC 2010, nr. 151.

- Art. 36, 4° Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

16 februari 2022

P.21.1153.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2](#)

AC nr. ...

- Non bis in idem-beginsel

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

14 september 2022

P.22.0430.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5](#)

AC nr. ...

- Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting - Gezag over het minderjarig slachtoffer - Feitelijke omstandigheden

Het in artikel 377, eerste lid, derde gedachtestreepje van het Strafwetboek bedoelde gezag over het slachtoffer van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid vereist niet dat dit gezag wordt uitgeoefend krachtens een wettelijke bevoegdheid, maar het kan ook voortvloeien uit feitelijke omstandigheden; de rechter oordeelt onaantastbaar over het bestaan van vermeld gezag (1); het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen. (1) Cass. 24 mei 1954, AC 1954, 623. Zie D. MERCKX, "Verkrachting. De verzwarende omstandigheden", in Comm. Sr., Kluwer, 2004, 19-22; A. DE NAUW en K. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2018, 249-251.

- Art. 377 Strafwetboek

4 mei 2021

P.21.0041.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1](#)

AC nr. ...

ONDERWIJS

- Door een gemeente ingerichte scholen - Toekenning van een sociaal voordeel - Scholen die tot het door de Franse Gemeenschap gesubsidieerd vrij onderwijs behoren

De beslissing van een gemeente om een sociaal voordeel te verlenen aan de leerlingen die onderwijs volgen in een school die zij inricht, geeft de inrichtende macht van een school van dezelfde categorie die in dezelfde gemeente gelegen is en die tot het door de Franse Gemeenschap gesubsidieerd vrij onderwijs behoort, het recht om van de gemeente hetzelfde voordeel te verkrijgen voor de leerlingen die in die school onderwijs volgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 724.

- Artt. 3, eerste lid en 4, eerste lid Decr.Fr.Gem. 7 juni 2001

- Art. 33, eerste lid Wet 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

14 november 2022

C.21.0549.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.4

AC nr. ...

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN

GERECHTELIJK ONDERZOEK

Gerechtelijk onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Klacht met burgerlijke partijstelling namens de overgenomen vennootschap vóór de openbaarmaking van de akte van overname - Tegenstelbaarheid van de overname aan de onderzoeksrechter en aan personen tegen wie de vennootschap klacht indient

Derden in de zin van artikelen 76, eerste lid en tweede lid en 683, eerste lid Wetboek van Vennootschappen zijn zij die met de vennootschap wegens haar bestaan hebben gehandeld; deze wetsbepalingen beschermen immers de derden die met de vennootschap of met haar organen plegen te handelen en voor wie de openbaar te maken akten om die reden relevant zijn; degene waartegen de vennootschap een klacht met burgerlijke partijstelling indient, is geen derde in de zin van die bepalingen; hetzelfde geldt voor de onderzoeksrechter waarbij de klacht wordt ingediend; de rechtsband waarin de vennootschap die personen met haar klacht betreft, steunt immers op een beweerde onrechtmatige daad of op de wet en is dus onvrijwillig; bijgevolg zijn alle bestaande akten en gegevens van de vennootschap hen onmiddellijk tegenstelbaar; die wetsuitlegging ontzegt aan de verkrijgende vennootschap niet het recht op toegang tot de rechter in de periode tussen de fusie en de bekendmaking ervan; de fusie kan immers worden vermeld bij de klacht met burgerlijke partijstelling, zodat belanghebbenden daarvan kennis kunnen nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 76, eerste en tweede lid, en 683, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.20.1325.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Gerechtelijk onderzoek geopend door burgerlijke partijstelling - Beslissing tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het onderzoek werd ingeleid door de burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter en de raadkamer oordeelt dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, of dat tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, de burgerlijke partij wordt veroordeeld tot het aan de inverdenkinggestelde betalen van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; overeenkomstig artikel 1 Tarief Rechtsplegingsvergoeding is deze voor elke aanleg verschuldigd; noch uit de voormelde bepalingen noch uit eender welke andere bepaling kan worden afgeleid dat, in een dergelijk geval, de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep afhankelijk is gesteld van het instellen van een vordering tot toekenning van die rechtsplegingsvergoeding voor de raadkamer.

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

16 februari 2022

P.21.1213.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.4](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Zuivering van nietigheden - Criterium van de

betrouwbaarheid van het bewijs

De betrouwbaarheid van een bewijselement behoort tot de beoordeling van de bewijswaarde ervan; daarover kan enkel de vonnisrechter zich uitspreken.

4 mei 2021

P.20.1325.N

[**ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7**](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht - Recht op een eerlijk proces

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.20.1325.N

[**ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7**](#)

AC nr. ...

ONDERZOEKSGERECHTEN

- Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorwaarden - Toetsing van het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld - Resultaten van onderzoeksoopdrachten met betrekking tot andere inverdenkinggestelden - Inaanmerkingneming

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verbiedt de onderzoeksgerechten het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld te beoordelen door te verwijzen naar de resultaten van onderzoeksoopdrachten die niet rechtstreeks betrekking hebben op de onder aanhoudingsbevel geplaatste inverdenkinggestelde.

- Artt. 16, §§ 1 en 5, 22, zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 februari 2022

P.22.0164.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.7

AC nr. ...

ONROEREND EN ROEREND GOED

- Onroerend goed - Beroepsbekwaamheid - Voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Rechtstreeks verband met het optrekken, herstellen of slopen van een gebouw - Gebouw - Begrip - Onroerend goed van duurzaam materiaal - Onroerend goed

Aangezien het koninklijk besluit van 29 januari 2007 niet bepaalt wat wordt verstaan onder een onroerend goed in de zin van artikel 2, § 1, moet dit begrip worden verstaan in de betekenis die het gemeen recht eraan geeft; gronderven en gebouwen zijn onroerend uit hun aard; hiermee moeten de voorwerpen worden gelijkgesteld die duurzaam en gewoonlijk ermee verenigd of erin geïntegreerd zijn.

- Artt. 1 en 2, § 1 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming

- Art. 518 Oud Burgerlijk Wetboek

14 november 2022

C.22.0152.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.2

AC nr. ...

OPENBAAR MINISTERIE

- Sociaal procesrecht - Mededeling aan het openbaar ministerie

Wanneer het openbaar ministerie een zaak behandelt die hem verplicht moet worden meegedeeld, kan het beslissen om geen advies te verlenen wanneer het zulks dienstig acht en in dat geval is voldaan aan de op straffe van nietigheid voorgeschreven verplichting tot mededeling; de brief van het openbaar ministerie aan de griffie van het arbeidshof waarin het erop wijst dat, "aangezien de zaak niet verplicht moet worden meegedeeld", het geen advies zou verlenen, vormt niet, wanneer de zaak verplicht moet worden meegedeeld, de beslissing van het openbaar ministerie die bedoeld wordt in artikel 764, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 672.

- Artt. 578, 11° en 764, eerste lid, 10° en derde lid Gerechtelijk Wetboek

24 oktober 2022

S.22.0003.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.2

AC nr. ...

PENSIOEN

GEWAARBORGD INKOMEN VOOR BEJAARDEN

***Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Inkomensgerechtigde -
Betalingsvoorwaarde - Bestendig en daadwerkelijk verblijf in België -
Gelijkstelling - Verblijf in het buitenland van meer dan negentwintig dagen - Niet-
inachtneming wegens ziekte***

Noch artikel 14, § 2, Wet Inkomensgarantie Ouderen noch artikel 42 Algemeen Reglement Inkomensgarantie Ouderen, die de gerechtigde van die inkomensgarantie verplichten in België zijn hoofdverblijfplaats te hebben en er bestendig en daadwerkelijk te verblijven en die de voorwaarden bepalen waaronder een verblijf in het buitenland wordt gelijkgesteld met een bestendig en daadwerkelijk verblijf in België, sluiten de bevrijdende werking van overmacht niet uit, krachtens welke de termijn bepaald in artikel 42, § 1, tweede lid, 1°, Algemeen Reglement Inkomensgarantie Ouderen wordt verlengd met de tijd die vereist is om te handelen, in het voordeel van de gerechtigde die door overmacht wordt getroffen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 673.

- Art. 42 KB 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen

- Art. 14, § 2 Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen

24 oktober 2022

S.22.0007.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.6

AC nr. ...

RECHT VAN VERDEDIGING

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Kinderalimentatie - Bepaling - Wijze ambtshalve door de rechter gekozen

De familierechter die tot beslechting van een geschil over kinderalimentatie ambtshalve toepassing maakt van een rekenmethode, met concretisering van de gewone en de buitengewone kinderkosten, steunt daarom niet op persoonlijke kennis en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het recht van verdediging (1).

(1) Zie Cass. 16 april 2004, AR C.02.0504.N, AC 2004, nr. 199.

- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek

5 december 2022

C.21.0504.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.6

AC nr. ...

RECHTBANKEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Allerlei - Kinderalimentatie - Bepaling - Wijze ambtshalve door de rechter gekozen

De familierechter die tot beslechting van een geschil over kinderalimentatie ambtshalve toepassing maakt van een rekenmethode, met concretisering van de gewone en de buitengewone kinderkosten, steunt daarom niet op persoonlijke kennis en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel tot eerbiediging van het recht van verdediging (1).

(1) Zie Cass. 16 april 2004, AR C.02.0504.N, AC 2004, nr. 199.

- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 203bis, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 1321, § 1, 2° en 3°, en § 2 Gerechtelijk Wetboek

5 december 2022

C.21.0504.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.6

AC nr. ...

RECHTEN VAN DE MENS

INTERNATIONAAL VERDRAG BURGERRECHTEN EN POLITIEKE RECHTEN

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

14 september 2022

P.22.0430.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5

AC nr. ...

VERDRAG RECHTEN VAN DE MENS

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Beoordeling van de burgerlijke vordering na verval van de strafvordering - Verzoek tot het horen van belastende getuigen - Beoordeling

Wanneer een beklaagde verzoekt om ter rechtszitting een getuige te horen die tijdens het vooronderzoek een voor hem belastende verklaring heeft afgelegd, moet de rechter dat verzoek enkel beoordelen in het licht van de drie toetsingscriteria die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft ontwikkeld om getuigen à charge (niet) ter rechtszitting te horen wanneer hij zich uitspreekt over de gegrondheid van de strafvordering; dat is niet het geval wanneer de strafrechter, na de vaststelling van het verval van de strafvordering, enkel nog gelast blijft met de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering en dus enkel nog moet uitmaken of de beklaagde een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd waarvoor hij aanvankelijk is vervolgd en of de gevorderde schade daaruit voortvloeit; in dat geval oordeelt de rechter onaantastbaar of het voorgestelde getuigenverhoor dienstig is voor het bewijs van de onrechtmatige daad (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

4 mei 2021

P.21.0101.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.6

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Concrete omstandigheden van de zaak - Ernstige redenen die de afwezigheid van een getuige à charge op de rechtszitting verantwoorden - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien de beslissing dat het niet-horen van een getuige à charge het recht van een beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, niet miskent, op beslissende wijze is gesteund op een toetsing aan het eerste en het tweede criterium in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, moet de rechter niet noodzakelijk melding maken van een toetsing aan het derde criterium van de compenserende factoren.

4 mei 2021

P.21.0081.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

14 september 2022

P.22.0430.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0081.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5](#)AC nr. ...
59/ 92

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Feiten die zich over een lange periode uitstrekken

Uit art. 6.3.a EVRM volgt niet dat de verwijzingsbeschikking en de dagvaarding noodzakelijk het concrete feit moeten vermelden dat het voorwerp is van een telastlegging; de inlichtingen over het aan een beklaagde ten laste gelegde feit, die de redenen van de beschuldiging uitmaken, kunnen ook blijken uit de stukken van het strafdossier waarop de beschuldiging steunt en waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen (1); die regel geldt ook voor feiten die zich over een langere periode uitstrekken. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N, AC 2020, nr. 736 met concl. OM; Cass. 29 mei 2018, AR P18.0762.N, AC 2018, nr. 340; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 30 september 2014, AR P.14.0800.N, AC 2014, nr. 564; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N, AC 2014, nr. 46; Cass. 16 december 2009, AR P.09.1166.F, AC 2009, nr. 755; Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 8 september 1987, AR nr. 1162, AC 1987-88, nr. 9; Cass. 12 oktober 1976, AC 1977, 78. Zie: L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, "De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde", NC 2008, 123; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, "Manuel de procédure pénale", Larcier, 2012, 36; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch strafprocesrecht, Die Keure, 2014, 201; R. DECLERCQ, "Beginselen van strafrechtspleging", Kluwer, 2014, 933; K. DE SCHEPPER, "De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging", NC 2015, 303-309.

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0041.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onregelmatige klacht met burgerlijke partijstelling - Uitsluiten van bewijsgegevens verzameld na de klacht

De regel van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geldt voor alle onregelmatigheden, ook al houden zij een inbreuk in op een regel van rechterlijke organisatie (1); er bestaat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven verbod voor de onderzoeksrechter om feiten te onderzoeken waarvoor hij niet is gelast met een ontvankelijke akte; hieruit volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet op grond van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een bewijselement opgeleverd door een onderzoeksdaad voor feiten waarvoor de onderzoeksrechter niet regelmatig was gelast door een ontvankelijke klacht met burgerlijke partijstelling, enkel nietig kan verklaren en als bewijs uitsluiten wanneer zij oordeelt dat het gebruik van dat bewijselement het recht op een eerlijk proces miskent (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 63, 131 en 235bis Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.20.1325.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0081.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs wordt voorgelegd tijdens een openbare terechtzitting en de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de terechtzitting van een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd zal beoordelen aan de hand van drie criteria, en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald en (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de beoordeling van het ene criterium kan de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen (1). (1) Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, RO.4, T. Strafr. 2017, 207 en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non vérifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-287; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAESE, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs wordt voorgelegd tijdens een openbare terechtzitting en de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de terechtzitting van een persoon die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd zal beoordelen aan de hand van drie criteria, en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald en (iii) er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de beoordeling van het ene criterium kan de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige à charge te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen (1). (1) Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER, RO.4, T. Strafr. 2017, 207 en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non vérifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-287; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Concrete omstandigheden van de zaak - Ernstige redenen die de afwezigheid van een getuige à charge op de rechtszitting verantwoorden - Gebruik van een belastende verklaring van de getuige die niet doorslaggevend is voor het bewijs - Compenserende waarborgen voor de verdediging

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien de beslissing dat het niet-horen van een getuige à charge het recht van een beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, niet miskent, op beslissende wijze is gesteund op een toetsing aan het eerste en het tweede criterium in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, moet de rechter niet noodzakelijk melding maken van een toetsing aan het derde criterium van de compenserende factoren.

4 mei 2021

P.21.0081.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven - Jeugdbescherming - Onderzoeken betreffende de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin hij wordt grootgebracht - Onderzoeken bevolen in het kader van een burgerlijke procedure over het verblijf van minderjarigen - Aanwending voor de vonnisrechter in strafzaken

Het algemeen opzet van de wet en de finaliteit van de in dat kader bevolen onderzoeken, die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de betrokken minderjarige en het milieu waarin hij is grootgebracht, sluiten uit dat stukken van procedures bij de jeugdrechtbank over dat maatschappelijk onderzoek in het kader van een strafvervolgning worden aangevoerd, zelfs als een beklaagde de overlegging ervan tot staving van zijn verweer zou vorderen; dat verbod geldt ook voor de stukken betreffende de onderzoeken en deskundigenonderzoeken die door andere rechters dan de jeugdrechter worden bevolen, zoals in het kader van een burgerlijke procedure betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag en het recht van verblijf van de minderjarigen (1) ; dat verbod vindt zijn oorsprong in het recht van het kind op de eerbiediging van zijn privéleven en gezinsleven, dat inzonderheid wordt beschermd door artikel 8.1 EVRM en artikel 22 Grondwet (2). (1) Cass. 4 december 2019, AR P.18.0531.F, AC 2019, nr. 643; Cass. 20 oktober 2010, AR P.09.0529.F, AC 2010, nr. 614, R.D.P. 2011, 198 noot L. NOUWYNCK; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0807.F, AC 2005, nr. 519 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., N.C. 2006, 196 noot B. DE SMET, T.J.K. 2006, 325 noot L. DRESER; Antwerpen 2 maart 2016, T. Fam. 2017, 41 noot A. VERSTAPPEN Contra: Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0211.N, AC 2006, nr. 166. (2) Cass. 20 februari 2019, AR P.18.1188.F, AC 2019, nr. 105; Cass. 21 september 2016, AR P.15.1123.F, AC 2016, nr. 510; met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0094.F, AC 2014, nr. 366; Cass. 19 februari 2014, AR P.13.1690.F, AC 2014, nr. 129; Cass. 12 mei 1999, AR P.99.0036.F, AC 1999, nr. 280, Antwerpen 21 januari 2009, RW 2009–10, 1053 noot B. DE SMET. Zie J. SMETS, Jeugdbeschermingsrecht, APR 1996, 526–528; B. DE SMET, Juridische aanpak van problemen rond opvoeding, Antwerpen, Intersentia, 2008, 35; J. CORINON, "Juridisering van de hulpverlening: het gebruik/misbruik van hulpverleningsdossiers bij vechtscheidingen", Jura Falc. 2013–14, 967–968; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Brugge, Die Keure, 2015, 481–482; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 302–303; A. VERSTAPPEN, "Het gebruik van stukken uit een jeugdbeschermingsprocedure betreffende de minderjarige in andere gerechtelijke procedures", T. Fam. 2017, 44–52.

- Artt. 721, 722, 725 en 872 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 55 Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 22 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0041.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Verweer over een onduidelijke omschrijving van de telastlegging - Uitoefening van het recht van verdediging

Noch het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces noch het door artikel 6.2. EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld verzetten zich ertegen dat de rechter bij de beoordeling van een duistereverorderingverweer het gegeven in aanmerking neemt dat een beklaagde zich wel degelijk over de hem ten laste gelegde feiten heeft verdedigd.

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0041.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1](#)

AC nr. ...

***Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces -
Verweer over een onduidelijke omschrijving van de telastlegging - Uitoefening van
het recht van verdediging***

Noch het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces noch het door artikel 6.2. EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld verzetten zich ertegen dat de rechter bij de beoordeling van een duistere vordering verweer het gegeven in aanmerking neemt dat een beklaagde zich wel degelijk over de hem ten laste gelegde feiten heeft verdedigd.

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

4 mei 2021

P.21.0041.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.1

AC nr. ...

RECHTERLIJKE ORGANISATIE

STRAFZAKEN

Strafzaken - Cumulatieverbod van rechterlijke ambten - Toepassing - Verwijzing naar het hof van assisen - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Raadsheer die al eerder in de raadkamer uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis - Zelfde zaak - Invloed

Ongeacht of het gaat om de periodieke toetsing van de voorlopige hechtenis vóór de regeling van de rechtspleging dan wel om het onderzoek van die voorlopige hechtenis in het kader van een hierna ingediend verzoek tot invrijheidstelling, betreft het dezelfde zaak, aangezien ze betrekking heeft op dezelfde persoon die op grond van dezelfde in verdenkingstelling van zijn vrijheid is beroofd; bijgevolg moet het arrest dat is gewezen door een raadsheer van het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen als rechter bij de rechtbank van eerste aanleg, worden vernietigd op grond van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, dat, als cumulatie van ambten, het uitoefenen van twee verschillende ambten in dezelfde zaak verbiedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 830.

- Art. 27, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

19 juli 2022

P.22.0914.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220719.VAC.3

AC nr. ...

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE)

- Overmacht

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel betreffende de overmacht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 673.

24 oktober 2022

S.22.0007.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.6](#)

AC nr. ...

- Afstand van recht - Toezicht van het Hof van Cassatie

Hoewel de rechter op onaantastbare wijze de feiten beoordeelt waaruit hij de mogelijke afstand van een recht afleidt, gaat het Hof van Cassatie na of de rechter zijn beslissing wettig uit de door hem vastgestelde feiten heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

14 november 2022

C.22.0144.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6](#)

AC nr. ...

- Algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de wet in de tijd - Burgerlijke zaken

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de nieuwe wet, vastgelegd in artikel 2 (daarna artikel 1) Oud Burgerlijk Wetboek, is een nieuwe wet in de regel niet enkel van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of die voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

14 februari 2022

S.21.0004.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12](#)

AC nr. ...

- Afstand van recht

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk afstand van een recht strikt moet worden uitgelegd en niet wordt vermoed, kan die afstand enkel worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 727.

14 november 2022

C.22.0144.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221114.3F.6](#)

AC nr. ...

- Non bis in idem-beginsel - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Zoals het non bis in idem-beginsel is vastgelegd in artikel 14.7 IVBPR en in artikel 4.1 van Protocol nr. 7 EVRM, verbiedt het de overtreder nogmaals te berechten wegens hetzelfde misdrijf; het is aangetoond dat het om hetzelfde misdrijf gaat, wat de niet-ontvankelijkheid van de tweede vervolging tot gevolg heeft, wanneer de feiten, hoewel anders gekwalificeerd, in essentie dezelfde zijn, naar dezelfde gedraging verwijzen en veroorzaakt zijn door een geheel aan omstandigheden die onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn; de feitenrechter dient hierover te beslissen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij, uit de omstandigheden die hij vermeldt, de gevolgtrekking heeft kunnen maken die hij hieruit heeft gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 538; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 250 tot 254; P. LAGASSE, "L'affaire A et B contre Norvège: entre continuité et évolution quant au principe non bis in idem", J.T., 2018, p. 109 [111, nr. 16], en de aangehaalde verwijzingen.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

- Art. 14.7° Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

14 september 2022

P.22.0430.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5](#)

AC nr. ...

- Non bis in idem-beginsel - Toepasselijkheid op het misdrijf van het besturen van een voertuig ondanks een verval van het recht tot sturen

De bestanddelen van het door artikel 48, eerste lid, 1°, Wegverkeerswet, bestraft wanbedrijf bestaan uit het besturen van een voertuig op de openbare weg en de ongehoorzaamheid die deze gedraging inhoudt ten aanzien van de rechterlijke beslissing die dat verbiedt; bijgevolg kan het besturen van een voertuig buiten de door het verval bedoelde periode niet samenvallen met het besturen van een voertuig in die periode, aangezien het tweede feit een ongehoorzaamheid inhoudt die het eerste feit niet vertoont; niettegenstaande dat het besturen van een voertuig een gemeenschappelijk kenmerk van beide vervolgingen is en dat de twee vervallen werden uitgesproken door hetzelfde vonnis, kan de rechter bijgevolg oordelen dat het voorwerp van de tweede vervolging niet samenvalt met dat van de eerste (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2022, nr. 538.

- Art. 48, al. 1er, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

14 september 2022

P.22.0430.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5](#)

AC nr. ...

- Algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de wet in de tijd - Burgerlijke zaken - Nieuwe schorsingsgrond

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

14 februari 2022

S.21.0004.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12](#)

AC nr. ...

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

- Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek geopend door burgerlijke partijstelling - Beslissing tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het onderzoek werd ingeleid door de burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter en de raadkamer oordeelt dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, of dat tegen de in verdenking gestelde generlei bezwaar bestaat, de burgerlijke partij wordt veroordeeld tot het aan de in verdenking gestelde betalen van de vergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; overeenkomstig artikel 1 Tarief Rechtsplegingsvergoeding is deze voor elke aanleg verschuldigd; noch uit de voormelde bepalingen noch uit eender welke andere bepaling kan worden afgeleid dat, in een dergelijk geval, de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep afhankelijk is gesteld van het instellen van een vordering tot toekenning van die rechtsplegingsvergoeding voor de raadkamer.

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

16 februari 2022

P.21.1213.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.4

AC nr. ...

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN

GEEN CONCLUSIE

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling

De appelrechters moeten niet antwoorden op het verweer in een voor de eerste rechter ingediende verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling dat niet werd hernomen in een voor de appelrechters ingediende conclusie.

4 mei 2021

P.21.0595.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.15

AC nr. ...

OP CONCLUSIE

Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Draagwijdte

De rechter dient geen middel te beantwoorden dat door zijn beslissing irrelevant is geworden (1). (1) Cass. 11 september 2019, AR P.19.0433.F, AC 2019, nr. 450, met concl. OM op datum in Pas.

16 februari 2022

P.21.1153.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.2

AC nr. ...

RUILVERKAVELING VAN LANDEIGENDOMMEN

- *Gebruiker - Omschrijving*

Artikel 3 van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet omschrijft een gebruiker als degene die ofwel als eigenaar, vruchtgebruiker, erfpachter of opstalhouder ofwel met de toestemming van een van deze een kavel exploiteert die deel uitmaakt van het geheel van de bij de ruilverkaveling betrokken goederen; uit deze bepaling volgt niet dat de gebruiker die noch eigenaar, noch vruchtgebruiker, noch erfpachter, noch opstalhouder is, noodzakelijkerwijs een pachter is.

- Art. 3 Wet 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet

18 februari 2022

C.21.0276.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.3](#)

AC nr. ...

SOCIALE ZEKERHEID

WERKNEMERS

Werknemers - Rechtsvordering tot terugvordering van ten onrechte ontvangen uitkeringen - Verjaring - Nieuwe schorsingsgrond - Werking van de wet in de tijd - Beginsel

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1).

(1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

14 februari 2022

S.21.0004.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12

AC nr. ...

STEDENBOUW

HERSTEL VAN PLAATS IN DE VORIGE STAAT. BETALING VAN EEN MEERWAARDE

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Schending van het BWRO - "Non bis in idem" - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering in strikte zin - Beslissing over de herstellvordering - Cassatieberoep van de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Ontvankelijkheid

De beslissing, inzake de telastleggingen van schending van de artikelen 98, § 1, 300, 1° en 2°, en 306 BWRO, dat de strafvordering niet ontvankelijk is omdat de daarin bedoelde feiten reeds zijn bestraft door gemeentebelastingen die tegen de verweerder werden ingekohierd in zijn hoedanigheid van eigenaar van verblijven die in zijn pand zijn ingericht en die als overtallig, ongezond of onbewoonbaar zijn gekwalificeerd, wordt gewezen op de strafvordering in strikte zin en niet op de vordering tot schadevergoeding; de gemachtigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft bijgevolg niet de hoedanigheid om die beslissing aan het Hof voor te leggen; in dergelijke gevallen heeft hij daarentegen wel de hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de beslissing over de herstellvordering (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2022, nr. 537.

- Artt. 98, § 1, 300, 1° en 2°, 306 en 307 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

14 september 2022

P.22.0398.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.2

AC nr. ...

STRAF

ABDERE STRAFFEN

Andere straffen - Werkstraf - Cumulatie met een gevangenisstraf - Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering
- Art. 7, derde lid Strafwetboek

14 september 2022

P.22.1016.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.7](#)

AC nr. ...

AUTRES PEINES

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

Vertaling nog niet beschikbaar Uit de oude artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1) volgt dat alle goederen van de schuldenaar strekken tot voldoening van zijn schulden, met inbegrip van die welke hij op een later tijdstip zou verkrijgen, en dat in dat opzicht alle schuldeisers gelijk worden behandeld, tenzij de wet in een reden van voorrang zou voorzien; geen enkele wettelijke bepaling vestigt op de geldsommen die in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent worden verbeurdverklaard een voorrecht waardoor die geldsommen bij voorrang aan het slachtoffer van het misdrijf zouden moeten worden toegewezen (2). (1) Artt. 7 en 8 Hypotheekwet, Oud Burgerlijk Wetboek, boek III, dl. XVIII, opgeheven door art. 29, 4°, van de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, in werking getreden op 1 september 2021. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

***Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Uit een misdrijf verkregen
vermogensvoordeel - Causaal verband met een latere verrichting - Vervolg
wegens teelt van cannabis - Opbrengst van de verkoop van geteelde cannabis***

Een vermogensvoordeel is uit een misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel; een eventueel causaal verband tussen het vermogensvoordeel en een latere verrichting betreffende dit voordeel doet het causaal verband tussen het vermogensvoordeel en het voordien gepleegde misdrijf niet verdwijnen (1) ; daaruit volgt dat de opbrengsten van de verkoop van geteelde cannabis vermogensvoordelen zijn die rechtstreeks kunnen zijn verkregen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek uit het misdrijf van de teelt van cannabis; dat die vermogensvoordelen ook verkregen zijn uit het misdrijf van de verkoop van cannabis doet daaraan niets af. (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0861.N, AC 2019, nr. 610; Cass. 28 februari 2018, AR P.17.0500.F, AC 2018, nr. 135; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0201.N, AC 2011, nr. 555, T. Strafr. 2011, 441 noot B. MEGANCK. Zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, Bruylant, 2015, 26-32; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 451.

- Bijlagen I tot V KB 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen

- Artt. 2bis en 2quater Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

VRIJHEIDSTRAFFEN

***Vrijheidsstraffen - Gevangenisstraf - Cassatieberoep in het belang van de wet -
Cassatieberoep in het belang van de wet - Vernietiging***

Wanneer het Hof, met toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering, een beslissing vernietigt die de gevangenisstraf en de werkstraf cumuleert met schending van artikel 7, derde lid, Strafwetboek (1), vernietigt het Hof de aangegeven beslissing met verwijzing, in zoverre ze uitspraak doet over de gehele opgelegde straf en over de bijdrage aan het Slachtofferfonds, waarbij het Hof het gerecht op verwijzing de aan de beklaagde op te leggen straf vrij laat bepalen. (1) Zie Cass. 5 november 2014, AR P.14.1046.F, AC 2014, nr. 667; Cass. 13 februari 2013, AR P.12.1634.F, AC 2013, nr. 106; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1168.N, AC 2010, nr. 590, en verw. in voetnoot.

- Art. 441 Wetboek van Strafvordering

- Art. 7, derde lid Strafwetboek

STRAFUITVOERING

- Strafuitvoeringsrechtbank - Ter beschikking van strafuitvoeringsrechtbank gestelde veroordeelde - Invrijheidstelling onder toezicht - Vordering tot herroeping van de strafuitvoeringsmodaliteit - Procedure ter zitting - Afwezige veroordeelde - Aan zijn advocaat verleende toelating om hem te vertegenwoordigen - Wettigheid

De artikelen 68, § 3, eerste lid, en 95/27, § 3, Wet Strafuitvoering verbieden de strafuitvoeringsrechtbank niet om de raadsman van de ter beschikking gestelde veroordeelde toe te staan om hem te vertegenwoordigen in een procedure tot herroeping, schorsing of herziening van de invrijheidstelling onder toezicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 517.

- Artt. 68, § 3, eerste lid, en 95/27, § 3 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

7 september 2022

P.22.1111.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.8

AC nr. ...

STRAFVORDERING

- Voorstel van minnelijke schikking door de Procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervalddag - Invloed op de schorsing van de verjaring

Uit artikel 216bis, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat, bij overschrijding van de termijn bepaald door de procureur des Konings die een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, het beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering dat voortvloeit uit het voorstel van minnelijke schikking, verdwijnt; vanaf dat ogenblik heeft het openbaar ministerie opnieuw de mogelijkheid om de vervolging in te stellen; wanneer, bijgevolg, de procureur des Konings een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, leidt de niet-betaling van de geldsom op de vervalddag die door hem werd vastgesteld en niet werd verlengd, tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en tot het einde van de in het vierde lid van die bepaling bedoelde schorsing van de verjaring van de strafvordering (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0822.F, AC 2021, nr. 557, met concl. OM op datum in Pas. (impliciete maar zekere beslissing, gelet op die conclusie, waarin werd voorgesteld om het in de akte van cassatieberoep geformuleerde middel niet ambtshalve aan te voeren). In het licht van de ratio legis die in deze conclusie in herinnering wordt gebracht, hebben de appelrechters geoordeeld dat de vaststelling van niet-uitvoering van de minnelijke schikking het gevolg is van de niet-betaling van de schikkingen van 18 juli 2018, d.i. de vervalddag van de termijn die was toegekend door het voorstel van minnelijke schikking van 28 juni 2018, waarin aldus de datum wordt bepaald waarop de schorsing, bij niet-betaling, wordt beëindigd. Net als in de voorgaande zaak hebben de appelrechters hieraan toegevoegd dat, aangezien de verweerder, door zijn passiviteit, duidelijk heeft laten blijken dat hij niet op het voorstel van minnelijke schikking wenste in te gaan, het niet de bedoeling kan zijn dat het openbaar ministerie zou worden toegestaan de schorsingstermijn van de verjaring van de strafvordering eenzijdig en kunstmatig, ad nutum, te verlengen door de verzending van aanmaningen die bijkomende termijnen voor de betaling van de minnelijke schikking toekennen. Uit het voorgaande heeft ook het OM afgeleid dat de wetgever een dergelijke verlenging ad nutum van de schorsing door de werking van die aanmaningen niet heeft willen toestaan, wat in een extreem geval immers de onverjaarbaarheid van de telastlegging tot gevolg zou kunnen hebben. (M.N.B.)

- Art. 216bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

29 juni 2022

P.22.0688.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5

AC nr. ...

- Verjaring - Schorsing - Voorwaarden - Duur

De schorsing van de verjaring van de strafvordering veronderstelt dat er een beletsel bestaat voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering (1); wanneer de grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering verdwijnt, begint de verjaringstermijn opnieuw te lopen (2). (1) Zie art. 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. (2) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, p. 242 e.v.

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

29 juni 2022

P.22.0688.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5

AC nr. ...

- Bevoegdheid van de Belgische strafrechter - In het buitenland gepleegd wanbedrijf - Mededader is vreemdeling - Vervolging wegens samenhangende feiten gepleegd in België

De mogelijkheid tot vervolging van een in het buitenland gepleegd misdrijf in België houdt geen verband met de bevoegdheid van de strafrechter, maar wel met de ontvankelijkheid van de strafvordering; een vreemdeling kan in België niet worden vervolgd als mededader of medeplichtige aan een wanbedrijf gepleegd in het buitenland (1), de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering voor dat wanbedrijf vormt geen beletsel voor de strafvordering ingesteld tegen de vreemdeling voor samenhangende feiten van mededaderschap aan strafbare feiten gepleegd in België. (1) B. SPRIET, "Strafbare deelneming aan in het buitenland gepleegde misdrijven", RW 1990-91, 55-57; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 171.

- Artt. 7 en 11 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 3, 4; 66 en 67 Strafwetboek

4 mei 2021

P.21.0148.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.9

AC nr. ...

VENNOOTSCHAPPEN

ALGEMEEN. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Overname van de vennootschap - Lastgevingsovereenkomst met een overgenomen vennootschap - Overdracht van de overeenkomst op de verkrijgende vennootschap - Rechtshandelingen gesteld na de fusie namens de overgenomen vennootschap - Geldigheid

Uit de artikelen 682, eerste lid, 1°, en 682, eerste lid, 3° Wetboek van Vennootschappen vloeit voort dat een lastgevingsovereenkomst die een nadien door een fusie ontbonden vennootschap sluit met een lasthebber vóór de fusie, van rechtswege overgaat op de verkrijgende vennootschap; uit die bepalingen vloeit echter niet voort dat een rechtshandeling gesteld door de lasthebber na de fusie in naam en voor rekening van de reeds ontbonden vennootschap steeds moet worden geacht te zijn verricht voor rekening van de verkrijgende vennootschap (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 682, eerste lid, 1° en 3° Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

4 mei 2021

P.20.1325.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7](#)

AC nr. ...

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Overname van de vennootschap - Openbaarmaking van de akte van overname - Tegenstelbaarheid van de overname aan derden - Begrip derde - Klacht met burgerlijke partijstelling namens de overgenomen vennootschap vóór de openbaarmaking van de akte van overname - Ontvankelijkheid

Derden in de zin van artikelen 76, eerste lid en tweede lid en 683, eerste lid Wetboek van Vennootschappen zijn zij die met de vennootschap wegens haar bestaan hebben gehandeld; deze wetsbepalingen beschermen immers de derden die met de vennootschap of met haar organen plegen te handelen en voor wie de openbaar te maken akten om die reden relevant zijn; degene waartegen de vennootschap een klacht met burgerlijke partijstelling indient, is geen derde in de zin van die bepalingen; hetzelfde geldt voor de onderzoeksrechter waarbij de klacht wordt ingediend; de rechtsband waarin de vennootschap die personen met haar klacht betreft, steunt immers op een beweerde onrechtmatige daad of op de wet en is dus onvrijwillig; bijgevolg zijn alle bestaande akten en gegevens van de vennootschap hen onmiddellijk tegenstelbaar; die wetsuitlegging ontzegt aan de verkrijgende vennootschap niet het recht op toegang tot de rechter in de periode tussen de fusie en de bekendmaking ervan; de fusie kan immers worden vermeld bij de klacht met burgerlijke partijstelling, zodat belanghebbenden daarvan kennis kunnen nemen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 76, eerste en tweede lid, en 683, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 63 Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.20.1325.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.7](#)

AC nr. ...

HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

Handelsvennootschappen - Coöperatieve vennootschappen - Statuten - Vennoot - Hoedanigheidsclausule - Geldigheid

Noch artikel 375 Wetboek van Vennootschappen noch enige andere bepaling verzet er zich tegen dat de statuten van een coöperatieve vennootschap bepalen dat een vennoot van rechtswege ophoudt vennoot te zijn indien hij niet langer aan een statutair bepaalde vereiste voldoet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999
- Art. 375 Wetboek van Vennootschappen 7 mei 1999

2 december 2022

C.22.0219.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221202.1N.6

AC nr. ...

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE]

- Vervolging wegens teelt van cannabis - Opbrengst van de verkoop van geteelde cannabis - Bijzondere verbeurdverklaring van het vermogensvoordeel - Toerekening

Een vermogensvoordeel is uit een misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel; een eventueel causaal verband tussen het vermogensvoordeel en een latere verrichting betreffende dit voordeel doet het causaal verband tussen het vermogensvoordeel en het voordien gepleegde misdrijf niet verdwijnen (1) ; daaruit volgt dat de opbrengsten van de verkoop van geteelde cannabis vermogensvoordelen zijn die rechtstreeks kunnen zijn verkregen in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek uit het misdrijf van de teelt van cannabis; dat die vermogensvoordelen ook verkregen zijn uit het misdrijf van de verkoop van cannabis doet daaraan niets af. (1) Cass. 19 november 2019, AR P.19.0861.N, AC 2019, nr. 610; Cass. 28 februari 2018, AR P.17.0500.F, AC 2018, nr. 135; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0201.N, AC 2011, nr. 555, T. Strafr. 2011, 441 noot B. MEGANCK. Zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, Saisie et confiscation en matière pénale, Bruylant, 2015, 26-32; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 451.

- Bijlagen I tot V KB 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen

- Artt. 2bis en 2quater Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

4 mei 2021

P.21.0079.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.4

AC nr. ...

VERJARING

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Algemeen - Levering van goederen en diensten via gasdistributienetwerken - Schuldvorderingen - Verjaring - Nieuwe wet - Werking in de tijd

Overeenkomstig het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de wetten is artikel 2277, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd door de wet van 6 juli 2017 houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijke recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat en houdende diverse bepalingen inzake justitie, die op 3 augustus 2017 in werking is getreden, van toepassing op de verjaring van de schuldvorderingen wegens het leveren van goederen en diensten via gasdistributienetwerken voor zover, op laatstgenoemde datum, de rechtsovereenkomst nog niet is verjaard krachtens de oude wet.

- Art. 2277, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

18 februari 2022

C.21.0316.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.4](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Schorsing - Werking in de tijd - Nieuwe schorsingsgrond

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsovereenkomst werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1).

(1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

14 februari 2022

S.21.0004.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Voorwaarden - Duur

De schorsing van de verjaring van de strafvordering veronderstelt dat er een beletsel bestaat voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering (1); wanneer de grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering verdwijnt, begint de verjaringstermijn opnieuw te lopen (2). (1) Zie art. 24, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. (2) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. I, p. 242 e.v.

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

29 juni 2022

P.22.0688.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Bevel tot dagvaarding van de beklaagde - Proces-verbaal van de rechtszitting - Betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde - Akten niet gevoegd aan het strafdossier

Het Hof kan het bevel tot dagvaarding van de beklaagde, het proces-verbaal van de rechtszitting bij verstek en de betekening van het verstekvonnis aan de beklaagde niet in aanmerking nemen als daden die de verjaring van de strafvordering stuiten of schorsen, wanneer deze stukken niet aan het dossier zijn toegevoegd en de voeging ervan niet kan worden voorzien (1). (1) M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 232–233.

- Artt. 21 tot en met 25 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 mei 2021

P.21.0093.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.13

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Voorstel van minnelijke schikking door de Procureur des Konings - Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervalddag - Invloed

Uit artikel 216bis, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat, bij overschrijding van de termijn bepaald door de procureur des Konings die een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, het bevel tot het instellen of het uitoefenen van de strafvordering dat voortvloeit uit het voorstel van minnelijke schikking, verdwijnt; vanaf dat ogenblik heeft het openbaar ministerie opnieuw de mogelijkheid om de vervolging in te stellen; wanneer, bijgevolg, de procureur des Konings een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, leidt de niet-betaling van de geldsom op de vervalddag die door hem werd vastgesteld en niet werd verlengd, tot de vaststelling van "niet-uitvoering" van de minnelijke schikking en tot het einde van de in het vierde lid van die bepaling bedoelde schorsing van de verjaring van de strafvordering (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0822.F, AC 2021, nr. 557, met concl. OM op datum in Pas. (impliciete maar zekere beslissing, gelet op die conclusie, waarin werd voorgesteld om het in de akte van cassatieberoep geformuleerde middel niet ambtshalve aan te voeren). In het licht van de ratio legis die in deze conclusie in herinnering wordt gebracht, hebben de appelrechters geoordeeld dat de vaststelling van niet-uitvoering van de minnelijke schikking het gevolg is van de niet-betaling van de schikkingen van 18 juli 2018, d.i. de vervalddag van de termijn die was toegekend door het voorstel van minnelijke schikking van 28 juni 2018, waarin aldus de datum wordt bepaald waarop de schorsing, bij niet-betaling, wordt beëindigd. Net als in de voorgaande zaak hebben de appelrechters hieraan toegevoegd dat, aangezien de verweerder, door zijn passiviteit, duidelijk heeft laten blijken dat hij niet op het voorstel van minnelijke schikking wenste in te gaan, het niet de bedoeling kan zijn dat het openbaar ministerie zou worden toegestaan de schorsingstermijn van de verjaring van de strafvordering eenzijdig en kunstmatig, ad nutum, te verlengen door de verzending van aanmaningen die bijkomende termijnen voor de betaling van de minnelijke schikking toekennen. Uit het voorgaande heeft ook het OM afgeleid dat de wetgever een dergelijke verlenging ad nutum van de schorsing door de werking van die aanmaningen niet heeft willen toestaan, wat in een extreem geval immers de onverjaarbaarheid van de telastlegging tot gevolg zou kunnen hebben. (M.N.B.)

- Art. 216bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

29 juni 2022

P.22.0688.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5

AC nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht - Zaak die verplicht aan het openbaar ministerie moet worden meegedeeld - Beslissing van het openbaar ministerie om geen advies te verlenen

Wanneer het openbaar ministerie een zaak behandelt die hem verplicht moet worden meegedeeld, kan het beslissen om geen advies te verlenen wanneer het zulks dienstig acht en in dat geval is voldaan aan de op straffe van nietigheid voorgeschreven verplichting tot mededeling; de brief van het openbaar ministerie aan de griffie van het arbeidshof waarin het erop wijst dat, "aangezien de zaak niet verplicht moet worden meegedeeld", het geen advies zou verlenen, vormt niet, wanneer de zaak verplicht moet worden meegedeeld, de beslissing van het openbaar ministerie die bedoeld wordt in artikel 764, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 672.

- Artt. 578, 11° en 764, eerste lid, 10° en derde lid Gerechtelijk Wetboek

24 oktober 2022

S.22.0003.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221024.3F.2

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorwerp van de vordering - Vermelding

De rechter kan aan de verplichting om het voorwerp van de vordering in zijn vonnis te vermelden voldoen door te verwijzen naar de door de partijen neergelegde gedingstukken, mits blijkt over welke gedingstukken het gaat (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2020, AR C.18.0079.N, AC 2020, nr. 329.

- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 780, 3°, en 1042 Gerechtelijk Wetboek

5 december 2022

C.22.0216.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221205.3N.3

AC nr. ...

VOORLOPIGE HECHTENIS

CASSATIEBEROEP

Cassatieberoep - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Beschikking van de onderzoeksrechter die de opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden beveelt

Wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de onderzoeksrechter jegens de eiser-inverdenkinggestelde een beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel onder voorwaarden heeft gewezen, stelt het Hof vast dat het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Voir Cass. 1er avril 2020, RG P.20.0332.F, Pas. 2020, n° 224 ; Cass. 21 décembre 2005, RG P.05.1621.F, Pas. 2005, n° 687. In casu, c'est à l'audience même de la Cour que le conseil du demandeur a déposé lesdites pièces.

- Artt. 25, § 2, en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

14 september 2022

P.22.1165.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.18](#)

AC nr. ...

HANDHAVING

Handhaving - Voorwaarden - Onderzoeksgerechten - Toetsing van het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld - Resultaten van onderzoeksopdrachten met betrekking tot andere inverdenkinggestelden - Inaanmerkingneming

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verbiedt de onderzoeksgerechten het voortbestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld te beoordelen door te verwijzen naar de resultaten van onderzoeksopdrachten die niet rechtstreeks betrekking hebben op de onder aanhoudingsbevel geplaatste inverdenkinggestelde.

- Artt. 16, §§ 1 en 5, 22, zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

16 februari 2022

P.22.0164.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220216.2F.7](#)

AC nr. ...

VONNISGERECHT

Vonnisgerecht - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling - Geen conclusie - Motivering

De appelrechters moeten niet antwoorden op het verweer in een voor de eerste rechter ingediende verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling dat niet werd hernomen in een voor de appelrechters ingediende conclusie.

4 mei 2021

P.21.0595.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.15](#)

AC nr. ...

Vonnisgerecht - Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling na verwijzing van de zaak naar het vonnisgerecht - Recht op voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden - Beoordeling

Het staat de rechter die overeenkomstig artikel 27, § 1, Voorlopige Hechteniswet oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling uitsluitend na te gaan of de voorwaarden voor de handhaving van de voorlopige hechtenis zijn vervuld; die beoordeling is vreemd aan de uitoefening van het recht van verdediging met betrekking tot de strafvordering.

- Art. 27, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 mei 2021

P.21.0595.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.15

AC nr. ...

VOORLOPIGE INVRIJHEIDSTELLING

Voorlopige invrijheidstelling - Cumulatieverbod van rechterlijke ambten - Toepassing - Verwijzing naar het hof van assisen - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Kamer van inbeschuldigingstelling - Raadsheer die al eerder in de raadkamer uitspraak heeft gedaan over de voorlopige hechtenis - Zelfde zaak - Invloed

Ongeacht of het gaat om de periodieke toetsing van de voorlopige hechtenis vóór de regeling van de rechtspleging dan wel om het onderzoek van die voorlopige hechtenis in het kader van een hierna ingediend verzoek tot invrijheidstelling, betreft het dezelfde zaak, aangezien ze betrekking heeft op dezelfde persoon die op grond van dezelfde in verdenkingstelling van zijn vrijheid is beroofd; bijgevolg moet het arrest dat is gewezen door een raadsheer van het hof van beroep die van de zaak heeft kennisgenomen als rechter bij de rechtbank van eerste aanleg, worden vernietigd op grond van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, dat, als cumulatie van ambten, het uitoefenen van twee verschillende ambten in dezelfde zaak verbiedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 830.

- Art. 27, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 292 Gerechtelijk Wetboek

19 juli 2022

P.22.0914.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220719.VAC.3

AC nr. ...

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN

ALGEMEEN

Algemeen - Gelijkkheid tussen schuldeisers - Toepassing op het slachtoffer van het misdrijf wat betreft de in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent verbeurdverklaarde geldsommen

Uit de oude artikelen 7 en 8 Hypotheekwet (1) volgt dat alle goederen van de schuldenaar strekken tot voldoening van zijn schulden, met inbegrip van die welke hij op een later tijdstip zou verkrijgen, en dat in dat opzicht alle schuldeisers gelijk worden behandeld, tenzij de wet in een reden van voorrang zou voorzien; geen enkele wettelijke bepaling vestigt op de geldsommen die in het vermogen van de veroordeelde bij equivalent worden verbeurdverklaard een voorrecht waardoor die geldsommen bij voorrang aan het slachtoffer van het misdrijf zouden moeten worden toegewezen (2). (1) Artt. 7 en 8 Hypotheekwet, Oud Burgerlijk Wetboek, boek III, dl. XVIII, opgeheven door art. 29, 4°, van de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek, in werking getreden op 1 september 2021. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet
- Art. 43bis Strafwetboek
- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheke. - Hypotheekwet

15 september 2021

P.20.1045.F

[**ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.11**](#)

AC nr. ...

WEGVERKEER

WEGVERKEERSWET

Wetsbepalingen - Art. 48 - Besturen van een voertuig ondanks een verval van het recht tot sturen - Non bis in idem-beginsel - Toepasselijkheid

De bestanddelen van het door artikel 48, eerste lid, 1°, Wegverkeerswet, bestrafte wanbedrijf bestaan uit het besturen van een voertuig op de openbare weg en de ongehoorzaamheid die deze gedraging inhoudt ten aanzien van de rechterlijke beslissing die dat verbiedt; bijgevolg kan het besturen van een voertuig buiten de door het verval bedoelde periode niet samenvallen met het besturen van een voertuig in die periode, aangezien het tweede feit een ongehoorzaamheid inhoudt die het eerste feit niet vertoont; niettegenstaande dat het besturen van een voertuig een gemeenschappelijk kenmerk van beide vervolgingen is en dat de twee vervallen werden uitgesproken door hetzelfde vonnis, kan de rechter bijgevolg oordelen dat het voorwerp van de tweede vervolging niet samenvalt met dat van de eerste (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2022, nr. 538.

- Art. 48, al. 1er, 1° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

14 september 2022

P.22.0430.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220914.2F.5

AC nr. ...

WERKLOOSHEID

ALGEMEEN

Algemeen - Rechtsvordering tot terugvordering van ten onrechte ontvangen uitkeringen - Verjaring - Nieuwe schorsingsgrond - Werking in de tijd - Beginsel

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1).
(1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

14 februari 2022

S.21.0004.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12](#)

AC nr. ...

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN

WERKING IN DE TIJD EN IN DE RUIMTE

Werking in de tijd en in de ruimte - In Frankrijk opgemaakte authentieke akte tot vaststelling van het vaderschap ten aanzien van een kind - Geen toestemming van het kind vereist - Verblijfplaats van het kind in België - Erkenning van de authentieke akte in de Belgische rechtsorde

Wanneer het recht van de staat waarvan een onderdaan een kind erkent de toestemming van dat kind niet vereist, blijft de geldigheid van de authentieke akte van erkenning in die staat afhankelijk van die toestemming indien het recht van de staat op wiens grondgebied het kind op het tijdstip van de erkenning zijn gewone verblijfplaats heeft, die toestemming vereist.

- Artt. 27, § 1, en 62, § 1, eerste en tweede lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

13 oktober 2022

C.21.0382.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221013.1F.7](#)

AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Burgerlijke zaken - Werking in de tijd - Beginsel

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van de onmiddellijke werking van de nieuwe wet, vastgelegd in artikel 2 (daarna artikel 1) Oud Burgerlijk Wetboek, is een nieuwe wet in de regel niet enkel van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere wet ontstane toestanden die zich voordoen of die voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

14 februari 2022

S.21.0004.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12](#)

AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Nieuwe wet - Beginsel

Krachtens het in artikel 1 Oud Burgerlijk Wetboek vastgelegde algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van de wetten is een nieuwe wet in beginsel van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan en op de toekomstige gevolgen van de onder de oude wet ontstane toestanden die zich voordoen of die voortduren onder vigeur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2014, AR C.13.0277.F, AC 2014, nr. 138.

- Art. 1 Oud Burgerlijk Wetboek

18 februari 2022

C.21.0316.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220218.1F.4](#)

AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Burgerlijke zaken - Werking in de tijd - Nieuwe schorsingsgrond

Een wet die voorziet in een grond tot schorsing van de verjaring die nog niet was bepaald in de wet die van toepassing was op het ogenblik waarop de rechtsvordering werd ingesteld, is, in de regel, van toepassing op die verjaring vanaf haar inwerkingtreding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 122.

- Art. 30, § 1, eerste en tweede lid Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

14 februari 2022

S.21.0004.F

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220214.3F.12

AC nr. ...
